

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 484/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Tomášom Sodomom, LL.M., advokátom spoločnosti SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 5C/66/2019-326 z 22. júna 2022 a výroku II rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/104/2022-368 z 26. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku II zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka bola v postavení žalovanej stranou konania vedeného pred okresným súdom vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd napadnutým rozsudkom z 22. júna 2022 rozhodol, že sporné nehnuteľnosti prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobcu a sťažovateľky vo veľkosti podielu 1/2 a z titulu úplného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov strany vzájomne zaviazal na zaplatenie peňažnej sumy a v prevyšujúcej časti návrhy strán zamietol (výroky I až IV). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V).

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom okrem iného namietala výrok rozhodnutia o náhrade trov konania, ktorý považovala za nesprávny a v rozpore s princípmi elementárnej spravodlivosti. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky výrokom II napadnutého rozsudku z 26. októbra 2023 rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Sťažovateľka podala proti výroku II rozsudku krajského súdu dovolanie odôvodnené ustanovením § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v ktorom namietala, že v rámci konania došlo k závažným pochybeniam v postupe súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania, čím súd sťažovateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a s tým súvisia i závažné nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

5. Z príloh ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Cdo/37/2024 z 28. mája 2024 dovolanie sťažovateľky odmietol v zmysle § 447 písm. a) CSP z dôvodu, že bolo podané oneskorene, a to bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu v napádanom rozsahu za vecne a právne nesprávny, zmätočný, svojvoľný a arbitrárny. Krajský súd sa vôbec nezaoberal argumentáciou sťažovateľky a jej odvolaním voči trovám konania, rozsudok krajského súdu je v tejto časti absolútne nepreskúmateľný a nezrozumiteľný. Dôvodom je absencia vecných aj právnych záverov vyplývajúcich z rozhodujúcich skutkových okolností, ktoré by boli zrozumiteľne premietnuté do výroku i odôvodnenia. Uvedené predstavuje vadu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu, ktoré je nepreskúmateľné.

7. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysvetlil a nezdôvodnil, ako sa vysporiadal s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa miery úspechu v spore a s ostatnou argumentáciou k náhrade trov konania, ktorú v odvolaní uviedla. Postupom krajského súdu, a tým aj okresného súdu bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý proces, ktoré zahŕňa aj rešpektovanie povinnosti súdu náležite odôvodniť svoje rozhodnutie a dať odpoveď na kľúčové a zásadné otázky. Uvedeným postupom sa sťažovateľke *de facto* odňala možnosť konať pred súdom.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K rozsudku okresného súdu:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

9. Napadnutý rozsudok okresného súdu je rozhodnutím súdu prvej inštancie, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie a krajský súd o ňom meritórne rozhodol. Uplatnenie právomoci krajského súdu ako súdu odvolacieho v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

IV.2. K rozsudku krajského súdu:

10. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

12. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, však v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 91/2019).

13. Ústavný súd v súčinnosti s Okresným súdom Trenčín zistil, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 23. novembra 2023. Sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie, v nadväznosti na čo odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku odo dňa právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol jej dovolanie, teda od 1. júla 2024.

14. Judikatúra ústavného súdu (I. ÚS 275/2018, III. ÚS 412/2022) aj rozhodovacia prax najvyššieho súdu (I VO bdo/2/2021) zaujímajú stanovisko, že proti výroku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania možno podať dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Pod tento dôvod

zmätočnosti stabilná súdna prax zahŕňa aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Sťažovateľka dovolanie z tohto dôvodu aj podala, avšak jej dovolanie postihnuté nedostatkom vyvolaným zanedbaním procesnej povinnosti podať dovolanie v zákonom stanovenej lehote bolo zjavne (už na prvý pohľad) odsúdené na odmietnutie. V takomto prípade nemožno dovolanie (z materiálneho hľadiska) považovať za účinný mimoriadny opravný prostriedok v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde, a preto na vec sťažovateľky nie je aplikovateľná judikatúra ústavného súdu o začatí plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy až po rozhodnutí dovolacieho súdu.

15. S poukazom na uvedené tak v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľky zaručených jej ústavou a dohovorom, v dôsledku čoho lehotu na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od právoplatnosti dovolacieho rozhodnutia, ale od právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (t. j. od 23. novembra 2023), čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť podaná (na poštovú prepravu) sťažovateľkou 28. augusta 2024 bola podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 287/2019).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako návrh podaný oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu